

## S pogledom na naše temelje

Peter Močnik

Slovenska skupnost, zbirna stranka Slovencev v Italiji, se pripravlja na svoj redni kongres. Od prejšnjega je minila že vrsta let, saj je v predvidenem obdobju kongres onemogočila pandemija koronavirusa in smo lahko sklicali glavni organ stranke šele po daljšem premoru.

Kongres je tisti dogodek, kjer stranka pregleda svoje preteklo delovanje, ugotavlja, kaj je bilo v redu in kaj je treba spremeniti, in si postavlja smernice za nadaljnje delo. Zato smo si želeli, da bi se vse to dogajalo v neposrednem stiku med člani, v prisotnosti, da bi se lahko tako resno in poglobljeno pogovorili.

V teh letih se je svet v marsičem spremenil, tudi obdobje pandemije je k temu pripomoglo. Socialna omrežja prevladujejo nad tiskano besedo, stiki med osebami so verjetno prevečkrat vezani samo na hitra in kratka sporočila, ki so v veliki meri celo nadomestila telefonske pogovore. Navade in stiki ljudi so marsikje zapustili družbeno dimenzijo in se osredotočajo na individualno raven. Celo volilna kampanija skoraj ne pozna več tiskane propagande in javnih shodov, ki se jih udeležuje vedno manj oseb, kot se krči udeležba na raznih volitvah, pa ne zato, ker bi jih bilo preveč. Politika ni več občutena kot nekaj pomembnega. Čeprav kroji usodo družbe in ljudi, so ljudje kritični do vsega in do vseh. Stranke so večkrat zasovražene, saj se nanje gleda kot na središča privatnih interesov nekaterih elit; populizem je na pohodu in veliko ljudi sledi površnim geslom, ki ne gradijo nekaj konkretnega, ampak le zaničujejo vse in vsevprek.

V podobnem stanju dobijo prostor tisti, ki so itak opozicija proti vsemu.

Tako pride večkrat na oblast ne, kdor bi si to zaslužil, ampak tisti, ki ima bolj zveste poslušalce in bolj kritizira, ne glede na to, ali ima izkušnje ali ne ter če so novice, ki jih širi, resnične ali pa ne.

Kongres potrebujemo tudi za to: da se soočimo z novimi občutki v družbi, saj si ne moremo misliti, da bi ne pridobili novih, mlajših ljudi in kadrov za politiko. Dosedanji kadri se starajo in nimajo več prejšnje moči,

**”stranka je zbirna,  
ker zbira ljudi, ki so  
različnih misli in to je  
njeno bogastvo”**

čeprav bi brez njihove modrosti in izkušenj marsikdaj ne znali, kako naprej. Brez rasti in zamenjave pa stranka in politika ne moreta biti uspešni in trajni.

Pred kongresom si bo treba zato »naliti čistega vina«, razumeti, kam plovemo in kako zaustaviti padec

udeležbe ter glasov. Osnove statuta stranke so zelo jasne in ne potrebujejo sprememb, treba jih nadgraditi v novonastalem okolju. Še naprej ostajamo zbirna stranka za vse Slovence, ki ne temelji na ozki ideološki izbiri, ampak na uveljaviti samostojnega nastopanja Slovencev v politiki. Kar pa seveda ne pomeni, da ne moremo sodelovati s vsedravnimi strankami, ki, na primer, zbirajo slovenske glasove - ravno obratno, saj je skupen doprinos različnih idej še kako dobrodošel.

Stranka je zbirna, ker zbira ljudi, ki so različnih misli in to je njeno bogastvo, ki ga moramo čuvati in ga ovrednotiti, predvsem z medsebojnim spoštljivim poslušanjem različno mislečih. Stremeti moramo k tisti sintezi, ki bo na prvo mesto postavila skrb za naše ljudi in ne bo samo eden od problemov strank. To pomeni samostojno nastopanje, ki še zdaleč ni narodnostno zapiranje pred drugimi, ampak način, da bomo lahko izbrali najboljšo pot za uveljavitev dobrobiti slovenskega dela in naše celotne družbe. Pri tem lahko vsi sodelujejo,

med volilci naše stranke so tudi ne-Slovenci, ki cenijo naše kandidate in naše izvoljene predstavnike. Zemlja, šola, jezik, kultura in gospodarstvo ostajajo temelji, na katerih moramo graditi in utrditi našo družbo in naše ljudi. Uspeh bo odvisen od tega, če se bomo znali ponovno približati ljudem in njihovim potrebam ter koristim. Kljub širjenju individualizma ljudje še vedno pričakujejo, da se jim bomo približali na domu ali na delavnem mestu ali kjerkoli, kjer jih lahko srečamo, jih poslušali, jih prosili za mnenje ter jim skušali ugoditi, če je le mogoče, s skrbjo, da upravljamo skupno dobro in premoženje.

Na kongres se moramo vsi dobro vsebinsko pripraviti, moramo poiskati najboljšo sintezo obstoječih sil in program za pridobitev mladih in novih ljudi ter za uspešno nastopanje, ki bo blizu različnim generacijam oseb, ki so lahko različnih misli, vedno pa s pogledom na tiste temelje in na vse, kar je dolgoročno koristno in dobro za našega človeka, mimo trenutnih vab in dogajanj, ki so morda privlačna, a lahko privedejo do konca samostojnosti naroda in njegove politike. ■

### V TEJ ŠTEVILKI

**RAZMIŠLJANJA V LUČI OBČINSKIH  
VOLITEV LETA 2024**  
str. 2

**EFA NA OBISKU PRI SSK**  
str. 3

**SSK SPET V DEŽELNEM SVETU,  
MARKO PISANI ŽE NA DELU...**

Julijan Čavdek  
**KONGRESI IN PRIHODNJI VOLILNI IZZIVI**  
str. 4

Igor Gabrovec  
**REŠEVANJE STARIH ODPRTIH  
VPRAŠANJ IN POGLED VNAPREJ!**  
str. 5

**POLITIKA SE MORA VRNITI MED LJUDI!**  
str. 6

# Razmišljanja v luči občinskih volitev leta 2024

## Števerjan

Pred nami je kar naporno leto, polno odgovornih odločitev. Imeli bomo polne roke dela, čaka nas veliko izzivov, potrebujemo veliko moči. Občani upravičeno pričakujejo, da bomo vsi mi delali intenzivno s pogledom uprtim v prihodnost. Kar ni vedno lahko.

Naslednje leto bodo občinske in evropske volitve, še prej pa čakajo stranko Slovenska skupnost kon-

Učinkovito je treba načrtovati teritorialni razvoj širšega območja. Biti moramo skupnost, ki vidi svojo prihodnost v otrocih, prihodnost v luči bogatejšega urbanega sobivanja preko soudeležbe, vključevanja, inovacije, spoštovanja pravic ter dolžnosti in vaše tradicije, bolj zavedna skupnost, z vedrimi družinami in mrežo aktivnega prostovoljstva.

Mi, občani, ki ljubimo vas v kateri živimo, si želimo, da bi se le-ta

## Sekcija "R. Devetak" Sovodnje ob Soči

Napočil je čas, da se pri posameznih sekcijah in stranki začnemo intenzivno pripravljati na občinske in evropske volitve, ki nas čakajo v letu 2024.

Pri sekciji SSK »R. Devetak« iz Sovodnj ob Soči se zavedamo, da imamo pred sabo veliko izzivov, tako na lokalni ravni, v naši občini, kot na ravni strankinega delovanja. Aprilske deželne volitve so bile kar nekaj časa predmet številnih diskusij, iz katerih se je porodilo veliko vprašanj, tudi takih, na katere smo mislili, da smo že našli primerne odgovore, kot na primer, kakšno naj bo politično predstavništvo slovenske narodne skupnosti in kako naj ga izvolimo. S temi makro vprašanji pa se bomo najprej ukvarjali na kongresih, ki nas čakajo letos, pred volitvami.

Sekcija se bo potem ukvarjala tudi z mikro, lokalnimi vprašanji, ki izhajajo iz potreb našega območja. Med prioriteta naše sekcije je gotovo približevanje in vključevanje mladih v politiko, saj s svojim svežim in mladim pogledom lahko dajo pomemben doprinos k iskanju novih idej in rešitev na stara vprašanja. Pomemben je tudi stik z vsemi občani. Delati moramo na tem, da gradimo zavedno skupnost, ki je ponosna na svoje korenine, ki sodeluje s političnimi silami, ki skupaj z nami dela za ohranjanje, obstoj in razvoj slovenske manjšine. V naši občini se bo potrebno ukvarjati še s specifičnimi vprašanji, kot so gospodarski in kmetijski razvoj, kulturni turizem in iskanje konkretnih možnosti, ki jih naša občina ponuja za njihov razvoj; okoljska problematika oz. večni problem odlagališča v Malniščah; primerna socialna politika za pomoč mladim družinam in

starejšim; obstoj šole, saj zaradi demografskega padca ravnokar zapiramo osnovno šolo na Vrhu Sv. Mihaela in ohranjanje jezika, saj predstavljajo pomemben steber naše skupnosti in temelj slovenske identitete.

Verjamemo pa, da za prihodnje politične (in ne samo te) izzive in za iskanje trajnostnih rešitev za problematike na različnih področjih naše skupnosti obstaja skupni imenovalec in to je »mreža« oz. povezanost in enotnost vseh političnih akterjev naše slovenske narodne skupnosti. To bo celotno narodno skupnost usmerilo v svetlejšo prihodnost in nedvomno bomo prej dosegli vse zastavljene cilje in boljše rezultate.

*Martina Šolc*

## Doberdob

Tudi v Doberdobu se mandat Liste za Doberdob počasi zaključuje. Svetniška skupina, ki jo sestavljajo Tamara Podveršič, Marko Jarc, Aldo Jarc in Dario Bertinazzi, je v preteklem štiriletju delovala konstruktivno, kot je bilo napovedano že na začetku mandata.

Dokaz, da je tak pristop nujen, so rezultati, ki smo jih dosegli v splošno korist naših občanov, kot npr.: odobritev regulacijskega načrta, ko je komisiji v prejšnjem mandatu predsedoval Bertinazzi in odobritev predhodnega načrta za širitev doberdobskega pokopališča. Seveda pa je še veliko zadev, ki bi jih bilo treba urediti.

Občinski upravi še posebej očitamo, da ni pripravila ustreznega dolgoročnega načrta javnih del, na kar je večkrat opozarjal kolega Aldo Jarc.

Nujno bi bilo urediti pločnike v Doberdobu in v zaselkih in poskr-



*Herbert Dorfmann na obisku*

gresi: deželni, pokrajinski in občinski. Če začnem pri političnem delovanju stranke, to ne sme biti osredotočeno samo na eno osebo, v takem primeru individualizmi niso koristni, so kvečjemu pogubni.

Vedenje v neki organizaciji zajema interakcijo med posamezniki znotraj kolektiva, nihče izmed nas ni neobhodno potreben, niti če je v to trdno prepričan.

Individualizmi so koristni samo v primeru, da ob sebi gradimo solidno skupino ljudi, da postanemo konstruktivni element skupine, da znamo postati atraktivni subjekt ostalim, tistim morda, ki jih politika ne zanima, jih zanima manj oz. celo razmišljajo drugače od nas. Atraktivni moramo postati predvsem do mladih, saj pri vsakem organiziranem telesu brez mladih obrazov ni prihodnosti.

Ne moremo pa misliti, da našo mladino povezuje danes samo slovenstvo, to že, a ni dovolj!

Ojačati moramo občutek pripadnosti ljudi nekemu teritoriju, utrditi njihov državljanski čut, njihove vrednote ter njihov občutek skupnosti.

pokazala vedno čista, čedna, udobna, varna in prijetna kakor so naši domovi.

V gibljivem kontekstu potrebujemo novo generacijo lokalnih samouprav, ki so zmožne gojiti soudeležbo, nuditi kvalitetne storitve ob vzdržnih stroških ter istočasno načrtovati prihodnost območja ob varovanju virov in premoženja.

*Marjan Drufovka*



*"Ekopošast" v Malnišču*

beti za varnost v cestnem prometu, tudi z izgradnjo krožišč, ki bi pripomogla k zmanjšanju hitrosti vozil na glavnih cestah.

Potrebno bi bilo načrtovati kanalizacijo, urediti trg v središču Doberdoba in obnoviti stavbo osnovne šole. Verjamemo, da sredstev za širokopotezne načrte ni, obenem pa da jih brez doslednega načrtovanja niti v prihodnje ne bo.

Z večino v občinskem svetu ni bilo veliko trenj, ker smo se v luči napovedanega sodelovanja vselej skušali izogibati brezpredmetnim polemikam. Vselej smo pa nasprotovali prodaji jusarskih zemljišč, za katero stalno opozarjamo občinsko upravo, da ni zakonita in krši pravice domačinov, ki so edini lastniki teh zemljišč. V naslednjem letu bodo spet volitve in se bo ponovno postavilo vprašanje, kako s kandidati in listo. V tem trenutku ni še padla odločitev, ali bo sekcija SSK nastopila s svojimi kandidati v občanski listi ali samostojno, ali pa v navezi z morebitnimi drugimi akterji.

V vsakem primeru nameravamo angažirati tudi mlajše somišljenike, da bomo zagotovili kontinuiteto delovanja stranke v naši občini.

*Dario Bertinazzi*

## Benečija

Prihodnje leto bodo številne občinske uprave v Nadiških in Terskih dolinah (Benečija) obnovile



*Matajur*

svoje občinske svete. Upamo da bo na naslednjih volitvah večja volilna udeležba občanov in da se izognemo številnim primerom iz leta 2019, ko se je na volitve v nekaterih občinah prijavila le ena lista. Trenutno so majhne občine v težavah predvsem zaradi pomanjkanja kadrov.

Gorska skupnost ustanovljena leta 2021 še ni začela izvajati skupnih storitev za majhne občine kot predvideva D. Z. Štev. 21 leta 2019 in območje potrebuje nujno jasen razvojni načrt.

Glede čezmejnega sodelovanja (Interreg) je tudi premalo storjenega, saj je načrtovanja in skupnih pobud premalo. Upamo zato tudi na

večjo udeležbo na naslednjih razpisih Interrega, ki lahko prinesejo veliko koristnega. Kljub tej situaciji obstaja neka vitalnost še posebej v kmetijskem sektorju.

V Benečiji uspešno delujejo inovativne kmetije, ki jih vodijo mladi, in tako kmetijstvo prispeva tudi k izboljšanju okolja.

Dobre perspektive lahko pridejo tudi iz turističnega sektorja. Inštitut za slovensko kulturo iz Špetra je, v sodelovanju s strokovnjaki, izdelal zanimiv projekt namenjen razvoju turizma.

Projekt, ki nosi naslov Strategija razvoja turizma za območje Benečije in Rezijske za obdobje 2023 – 2028, podrobno načrtuje korake, ki jih je

treba narediti za dokončen zagon turističnega sektorja na tem območju. Glavne točke strategije upoštevajo demografijo, sodelovanje, ponudbo, lokacijo/dostopnost, organiziranost in medsektorsko sodelovanje.

S to vizijo, ki upošteva preporod, identiteto, skupnost, prisotnost, trajnost, naj bi ti kraji do leta 2028 postali uveljavljena destinacija.

Za uspeh projekta pa morajo biti vključene vse institucije in organizacije, ki delujejo v območju Benečije. Skratka, nujno in jasno je treba urediti dolgoročne razvojne smernice, če želimo resno in odgovorno zaustaviti ali vsaj omiliti problem izseljevanja.

*Miha Coren* ■

# EFA na obisku pri SSK Plodno in dragoceno sodelovanje

Na začetku junija je bila delegacija European Free Alliance na obisku v Furlaniji Julijski krajini. Delegacijo je gostilo furlansko avtonomistično gibanje Patto per l'Autonomia, ki je ob tej priložnosti pripravilo tudi simpozij na Videmskem z naslovom "Od dežel do Evrope, za drugačno politiko".

V programu obiska delegacije EFA, ki jo je vodila predsednica Lorena López de Lacalle je bilo tudi srečanje s predstavniki SSK, ki se je odvijalo 8. junija v Števerjanu. Delegate, ki so prihajali iz vse Evrope je sprejel goriški pokrajinski

ski tajnik Julijan Čavdek, števerjanska županja Franca Padovan in predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete Miloš Čotar.

Več kot trideset predstavnikov raznih narodnih in jezikovnih manjšin ter avtonomističnih gibanj je tako imelo v dobri uri možnost spoznati glavna prizadevanja slovenske narodne skupnosti v Italiji z vidika političnega predstavnštva, javne uprave ter kulturnega in prosvetnega udejstvovanja. Srečanje se je zaključilo s skupinsko sliko pred števerjansko župnijsko cerkvijo, nakar si je delegacija EFA ogledala še muzej SMO v Špetru. ■



# SSk spet v deželnem svetu, Marko Pisani že na delu...

## Obračun volitev

V ponedeljek, 3. aprila, smo v večernih urah dočakali končne rezultate deželnih volitev. Če je bilo že od nedelje zelo jasno, da bo ostal predsednik dežele Massimiliano Fedriga, je bilo treba počakati do poznih večernih ur, da smo zvedeli, ali bomo Slovenci imeli svojega predstavnika na deželi. Tudi tokrat nam je uspelo, saj bo v deželnem svetu še naprej sedel Marko Pisani, ki je lansko leto nadomestil Igorja Gabrovca, ki je prevzel vlogo župana Občine Devin Nabrežina. Slovenska skupnost je lahko za-



dovoljna, ker je potrdila svojega predstavnika v najpomembnejši skupščini FJk. To je še kako pomembno tudi zato, ker bi bila glede na današnje ritme politike odsotnost iz deželne skupščine za malo stranko po vsej verjetnosti pogubna. Razlogov za večja praznovanja drugače ni. Seveda pozitivno gledamo na to, da imamo Slovenci v deželnem svetu predstavnika, brez katerega bi naša narodna skupnost ostala zelo prikrajšana in izven vseh političnih odločitev na deželni ravni. Stranki Slovenska skupnost pa ji je rezultat uspel za las. Zato bo morala narodna skupnost močno premisliti nadaljnje, skupne korake, če bo želela uspešno izvoliti slovenskega predstavnika tudi na prihodnjih volitvah. V nasprotnem primeru bi bil hud, mogoče lahko tudi usodni udarec za našo narodno skupnost na družbeno-politični sceni. Spomnimo, da bomo po vsej verjetnosti izgubili glas v državnem parlamentu. Vsi ti dejavniki (med temi tudi vedno nižja volilna udeležba) bodo zahtevali podrobno analizo in razmišljanje ne le

naše stranke, ampak celotne slovenske narodne skupnosti v Italiji.

## Marko Pisani začel z delom na terenu in že redno opozarjal na več odprtih vprašanj

Delo v deželnem svetu oz. v opoziciji ne bo enostavno, Marko Pisani bo izvajal konstruktivno opozicijo, opozarjal na odprta vprašanja naše skupnosti in našega območja, predvsem pa predstavljal interese vseh Slovencev v Italiji ne glede na politična prepričanja. V zadnjih mesecih prejšnje legislature in že takoj po letošnjih volitvah je začel z delom na terenu. Pobljže je spoznal različne slovenske realnosti, društva v naši deželi in se srečal s številnimi predstavniki. Poleg tržaške in goriške pokrajine je večkrat obiskal tudi videmsko oz. bil pri rojakih v Benečiji in Reziji. Že na prvih sejah deželnega sveta je v repliki opozoril predsednika Fedrigo na pomanjkljivo pozornost do nekaterih ključnih tematik: nezadostno stanje protipožarnih ukrepov, razvoja kmetijstva na Krasu, vzdrže-

vanja vodovodnega omrežja in soudeležbe jezikovnih manjšin, ki sooblikujejo družbeno življenje dežele FJk. Na naslednjih sejah je še opozoril na problem zapisovanja strešic na vozniških dovoljenjih in ostalih dokumentih v pristojnosti Urada za promet in na zamude pri izdajanju krajskih dovoljenj.

Na deželi so se tudi prvič sestale stalne komisije Deželnega sveta, ki so v svojih vrstah izvolile predsednike, podpredsednike in tajnike. Deželni svetnik SSk Marko Pisani bo član druge in pete komisije. Obe delovni telesi sta posebej pomembni za slovensko stvarnost. Druga komisija deluje namreč na področjih kmetijstva, goratih območij, obrtništva in turizma, tematike, ki so še kako aktualne saj zadevajo tako zasebnike kot tudi institucije in stanovske organizacije slovenske narodne skupnosti v Italiji. Peta komisija pa je nadvse pomembna saj ima poleg statutarnih zadev in celotne javne uprave, pristojnost za kulturo, šport, manjšine in ločeno upravljanje oz. juse. ■

## Kongresi in prihodnji volilni izzivi

### Julijan Čavdek

Deželne volitve, ki so potekale letos spomladi, pa tudi tiste, ki so bile v letu 2021 (občina Trst) in 2022 (občini Devin Nabrežina in Gorica ter predčasne volitve za italijanski parlament), so za edino slovensko stranko v Italiji odprle pomembna vprašanja, ki bi jih bilo potrebno obravnavati v kongresnem obdobju stranke. Deželni kongres SSk je namreč napovedan za mesec oktober. Spomladi leta 2024 pa bodo občinske in evropske volitve, ki so prav tako pomemben trenutek za stranko lipove vejice, saj mora biti cilj izvolitev čim večjega števila občinskih svetnikov. Prisotnost v občinskih svetih in odborih je namreč temeljnega pomena za vsako politično stranko in še posebej za stranko, kakršna je SSk, ki ima posebno poslanstvo pri skrbi za slovensko prisotnost, za območje, na katerem Slovenci v Italiji živimo in smo del družbene stvarnosti Avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine.

### Pretekle volitve

Nimamo kaj skrivati, treba je priznati, da se v obdobju 2021-2023 pri stranki SSk ne moremo pohvaliti z velikimi rezultati. In to nas mora zdramiti, če želimo v prihodnjem letu obrniti trend. To ne bo lahko, ker politika in javno upravljanje nista med ti-

stimu družbenimi področji, za katere je zanimanje na visoki ravni. Ravno ti dve področji pa predstavljata pogoj za sodobno in aktivno narodno skupnost, ki ima na krajevni, deželni in državni ravni težo.

Na goriških občinskih in na predčasnih vsedravnih volitvah v letu 2022 ter na letošnjih deželnih volitvah, stranka ni požela zaželenih števil. V Gorici nam je zmanjkalo približno 70 glasov za izvolitev drugega občinskega svetnika, na predčasnih vsedravnih volitvah se je tudi pokazalo, da med navodili stranke in strankinim volilnim telesom ni več tistega trdnega zaupanja, ki je bilo za goriško SSk značilno. Deželne volitve, na katerih je SSk z razliko od leta 2018 v goriškem okrožju nazadovala za pol odstotka (oziroma 324 glasov), pa so dodatni alarmni zvonec pred prihodnjimi volitvami leta 2024.

### Občinske in evropske volitve v letu 2024

Prihodnji izzivi za goriški del SSk so zelo jasni. Gre za nastop na občinskih volitvah v Doberdolu, Sovodnjah ob Soči in Števerjanu ter za evropske volitve, na katerih SSk kandidira svojega kandidata na listi Južnotirolske ljudske stranke SVP.

Evropske volitve so za SSk bistveno enostavnejše, saj gre za nastop kandidata ali kandidatke, ki nima konkretnih možnosti za izvolitev. Vseeno

pa je to pomembno politično sodelovanje med manjšinami, ki bi ga bilo potrebno veliko bolje izkoristiti.

Občinske volitve pa so izrednega pomena, saj gre v prvi vrsti za naše ljudi in za naše območje. In v tem bodo glavno vlogo imele krajevne sekcije, ker bodo v prvi vrsti poklicane, da sestavijo kandidatne liste in predlagajo županske kandidate.

Zelo pomembna pa bo tudi odločitev o načinu nastopanja, in sicer z lastnim imenom in simbolom ali v sklopu občanske liste. Oba modela imata svoje pozitivne in negativne lastnosti. Lista z lastnim imenom in simbolom nudi stranki prepoznavnost in vidljivost, je pa potrebno veliko več organizacijskega dela pred in med volilno kampanjo. Nastop v sklopu občanske liste je mogoče lažji in v določenih krajih uspešnejši. Taka oblika pa je lahko težavna v krajih, kjer je bila SSk zgodovinsko vedno prisotna, v občinskem svetu z lastno svetniško skupino.

V luči prihodnjih občinskih volitev v Doberdolu, Sovodnjah ob Soči in Števerjanu ne moremo mimo vprašanja, ali bo mogoč dogovor o sodelovanju v sklopu občanske uprave. Vse do danes politične volje za tako vrsto sodelovanja ni bilo, pa čeprav je to omenjeno v volilnem dogovoru med SSk in Demokrasko stranko. Tako sodelovanje je podprla tudi senatorka Tatjana Rojc v volilni kampanji za vse-

državne volitve. Prihodnja pomlad bo pokazala, če gre za doslednost ali le za priložnostno lepo besedičenje.

### Sekcijski in pokrajinski kongresi SSk

Čeprav bodo volitve po kongresnem obdobju, sem namenoma postavil temo kongresov v sklepni del tega prispevka. Stranka nima svojega deželnega kongresa od leta 2015, ko je zadnjič potekal v Gorici. Posledično so zastali tudi pokrajinski in sekcijski kongresi (ali občni zbori). Vsekakor to za stranko ni dobro, saj je umanjkal trenutek analize, preverjanja izvedenih in izoblikovanja novih političnih smernic, ob prisotnosti članov oziroma strankine politične baze.

Kateri so razlogi, zaradi katerih je nastalo tako dolgo obdobje brez kongresov, bi lahko bilo zanimivo vprašanje. A tega kar je bilo, ne moremo več spreminjati. Zaradi tega je bolje, da se posvetimo prihodnosti in izvedemo na čim boljši in koristnejši način kongresno obdobje.

To se bo začelo pri sekcijah, se nadaljevalo s pokrajinskim in se zaključilo z deželnim kongresom.

Iz teh kongresov bodo izšli novo vodstvo stranke, pa tudi nove politične smernice, po katerih bo SSk nadaljevala svojo dolgo politično pot, ki bo leta 2025 obeležila pol stoletja delovanja, tako na Goriškem (15. februarja 2025), kot na deželni ravni (24. maja 2025). ■

# Reševanje starih odprtih vprašanj in pogled vnaprej!

Igor Gabrovec

## Obračun Občine Devin Nabrežina

Pred enim letom smo v občini Devin Nabrežina združili moči in skupno slavili kot slovenska narodna skupnost. Takoj smo začeli delati s skoraj popolno slovensko in zelo mlado ekipo oz. odborom.

Z Massimom Veronesejem sva v odboru dejansko najstarejša. Odbornici in odbornike opredeljuje visoka stopnja strokovnosti, saj sem vsakemu zaupal resorje, ki jih obvladajo po zasluzi izobrazbe ali poklicne izkušnje. Enkrat tedensko pa skupaj in torej timsko predebatiramo vsa najpomembnejša vprašanja.

Dvorano občinskega sveta smo opremili z najsodobnejšo računalniško tehnologijo. V občinskem svetu sedi prav tako veliko število političnih novincev, kljub temu pa so sprejeli tudi operativna pooblastila in vodijo svetniške komisije.

Neizkušnost uravnovešajo z navdušenjem in si tudi z iznajdljivimi oprijemi prizadevajo, da najboljše zastopajo občane. Današnja opozicija je ostala razdrobljena tako kot šest mesecev pred volitvami. Ta trenutek de-

”... delamo za dolgoročne rešitve”

jansko ni opozicije v občinskem svetu, vsi sklepi gredo naprej z vzdržanostjo ali celo soglasjem. Paradoksalno imam še največ izzivov, kritik in spodbud s strani svoje lastne koalicije. Opoziciji sem sicer od prvega dne ponudil možnost sodelovanja in danes se z izjemo redkih to dogaja.

Priznam, da me je delo na županstvu popolnoma prevzelo. Ritmi dela so na prvi pogled neznosni, istočasno pa navdušujoči, saj se župan zlasti v manjših občinah ukvarja s poznanimi ljudmi, društvi in kraji. Gre za neke vrste razširjeno družino, ki ji pravimo občinska skupnost. Takoj po izvolitvi smo si zavihali rokave in začeli z delom. Že poletni smo se spopadli z gozdnimi požari, ki so predstavljali dobesedno ognjeni krst naše uprave. Mislim, da smo se takrat dobro odre-



zali in od vsega začetka pokazali, kakšen je in bo naš pristop. Z novim šolskim letom smo nabrežinske osnovnošolce ponovno vrnili v domačo vas, in sicer včasne prostore v poslopju nižje srednje šole. Te smo vrat na nos vsaj za silo opremili s pomočjo združenja staršev in nabrežinskega jusa. Delamo pa za dolgoročne rešitve.

Sodelovanje z društvi je prav tako smerokaz, ki smo ga zakoličili že v volilni kampanji, tako kot ohranjamo in razvijamo stalno prisotno na ozemlju, v stiku z društvi in vaškimi skupnostmi.

Odprtih vprašanj ostaja veliko, problemov še več. Dogaja se, da se spopadamo tudi z zelo starimi problemi, ki žal ne zastarajo. Med najnovejšimi izzivi spada načrt za paleontološki muzej in park v Ribškem naselju.

Veliko pozornosti vlagamo v uveljavljanje novega in bolj učinkovitega pristopa na področju upravljanja z odpadki, čiščenja cest in urejanja javnega zelenja. Velik zalogaj predstavljajo občinske nepremičnine, začeni s šolskimi stavbami.

Občinski stroj deluje, če vanj vlagamo strokovne in motivirane uslužbenke.

V tem obdobju zaposlujemo prve nove kadre, v prihodnjem dvehletju pa jih bo za ducat več. Prioriteta naše uprave je tudi poglobitev varnosti, ki se začne z urejenimi cestami in omejevanjem prometne hitrosti, z obnovo

tudi talne signalizacije, s postavitvijo elektronskih merilnih naprav. Vsakodnevno upravljamo stalne »emergence« – nova luknja, počena cev, birokratski zaplet, prispevki – medtem pa skušamo razvijati dolgoročne načrte.

Pri srcu mi je vprašanje zastave – moj prvi ukrep je bil ta, da smo na pročelje občine izobesili tudi slovensko, ki tam visi vsak dan in vsako noč skozi vse leto, kar dokazuje, da ni bilo nemogoče.

Ravno tako je ostala tudi na vseh šolah, ki gostijo volišča – ko bi bilo nezakonito, bi sile javnega reda posegle in jo odstranile. Na to sem ponosen. Pa tudi dvojezičnost je postala nekaj normalnega.

Zdaj je poletje in sesljski zaliv je prav gotovo glavno poletno obalno središče, ne smemo pa zanemarjati

območij Ribškega naselja, nabrežinskega brega in devinskega portiča.

Že v začetku maja smo evidentirali sezone upravitelje za kioske, plačljiva parkirišča in kopališče Castelreggio. Vzoredno pa razvijamo načrte za dolgoročne rešitve, saj je sesljski zaliv biser, ki ga je več desetletno odlašanje z usklajenim načrtovanjem le osiromašilo. Računamo na uspešno poletno sezono, saj zanimanje in prisotnost turistov tudi pri nas stalno narašča. Občinska uprava sodeluje pri številnih kulturnih in turistično-promocijskih pobudah, ki bodo animirala poletne večere, tako kot tudi podpira poletna središča, ki jih za otroke prirejajo različna društva. Poleti bo tako vse živo. Na županstvu pa so misli usmerjene že v začetek novega šolskega leta in v dogodke, ki se bodo vrstili v jesenskem in zimskem času.

Na Uredništvo glasila Skupnost je dospelo sporočilo sekcije VZPI-ANPI »Antonič Evald Stojan« iz Križa, v zvezi z objavo fotografije na prvi strani prejšnje številke. Predsednik Ljubo Košuta nas opozarja, da zastavonoša sekcijekega prapora ni bil obveščen o objavi in da je izpadel članek o kontekstu, v katerem je fotografija nastala. Zastavonoši in odboru se opravičujemo, če so zaradi tega prizadeti. Fotografijo smo izbrali, ker so se prisotni na javni manifestaciji nalašč postavili fotografom in je bila ob začetku volilne kampanje edina skupinska fotografija s predsedniškim kandidatom leve sredine Massimom Moretuzzom med slovenskimi predstavniki.

# Politika se mora vrniti med ljudi!

## Rafko Dolhar ob življenjskem jubileju

Naš dragi in neutrudni Rafko Dolhar bo 3. avgusta praznoval visoki jubilej, in sicer 90 let! V pogovoru nam je razkril marsikatero pomembne mejnike, predvsem pa razmišljanja o današnji politični sceni. Politika namreč mu ni tuja, saj je v njej več let deloval in žrtvoval veliko časa in energij v prid stranke in slovenske narodne skupnosti v Italiji.

### 90 let... Kar nekaj si doživel, kar precej se je spremenilo... kajne?

Kar nekaj let je minilo od tiste prvega življenjskega preskoka, ko me je oče iz Kanalske doline poslal v slovensko šolo v Trst. Bilo je leta 1945 in takrat se je prav gotovo obrnilo moje življenje, iz več vidikov, predvsem iz narodnostnega. Z maturo, pred 70 leti, se je začelo tudi moje politično življenje, saj sem takrat že imel svojo prvo politično kampanjo. Lahko povem torej, da imam precejšen pregled skozi politiko zadnjih 70 let.

### Drugi časi...

Prav gotovo. Takrat je bila še Slovenska demokratska zveza, v katero so se združili neodvisni Slovenci in slovensko krščansko socialno gibanje. Sodelovati sem začel takoj po maturi, nato sem bil nekaj časa odsoten, ker sem nadaljeval študij medicine v Padovi. Ko sem pa prišel znova v Trst živeti in delati, sem tudi spet "ugriznil" za politiko.

### Tudi politično življenje se je zelo spremenilo...

Treba povedati, da se je vse spremenilo, ne le politično življenje, saj je življenje popolnoma drugačno iz sociološkega vidika. Takrat je življenje potekalo vse bolj družbeno in družabno in tudi ker tega ni več se je v letih politika tako spremenila... v slabše. Z odličnim rezultatom oz. lepo količino zbranih preferenčnih glasov sem stopil v občinski svet Občine Trst, kjer se je politična pot resno začela in tam sem tudi ostal 10 let, najprej kot svetnik, nato še kot odbornik za socialno skrbstvo in nato za zdravstvo. V tistem času "levega centra" je bila politika razmeroma preprosta. Delavec je volil delavsko stranko, zaveden Slovenec je volil Slovensko skupnost in tisti, ki ni volil ne eno ne

drugo je volil socialiste. To je bila razmeroma preprosta razporeditev naših volilcev. Danes, če analiziramo volitve in politično sceno, vidimo kako naši volivci volijo v Trstu deset različnih strank oz. list, tudi take, ki zdaleč nimajo možnosti vstopa v občinski svet. Tako se naši glasovi, ki jih je zaradi demografskega padca itak vedno manj, še toliko bolj razpršijo. Velik sporazum je bil v tistih, zdaj žal že pozabljenih letih, med socialisti in krščanskimi demokrati. Veliko smo predebatirali, se pogovarjali, se jezili in se zmenili, seje so bile neskončne in trajale pozno v noč. Na občini so bili sestanki neskončni in se je bilo treba boriti za vsako vejico.

Marsikaj pa smo dosegli, in sicer prave prelomnice za našo skupnost. Stvari, ki se nam zdijo danes skoraj normalne, takrat niso bile samoumevne. Dosegli smo prve table v slovenščini na tržaškem Krasu, te so bile v Bazovici, Trebčah in Križu ter imena prvih treh cest v Bazovici po treh slovenskih pesnikih. Prva slovenska poroka na Občini Trst, ki je sprožila velikanski val polemik, češ, da to ni bilo zakonito, sodišče pa je dokazalo, da se ni kršilo nobenega zakona. Seje rajonskega sveta so začele potekati v slovenščini s prisotnostjo italijanskih prevajalcev, zavzemali smo si za delovanje slovenske psihopedagoške službe in še marsikaj... veliko požrtvovanja in veliko truda, na katerega žal naša skupnost občasno pozablja.

### Časi so se potem spremenili...

Mislím, da je tukaj prelomnica tako zvana druga republika, ko krščanske demokracije ni več, socialistična stranka praktično izgine in komunistična partija se razkrajja. Iz prehoda od prve v drugo republiko (nekako sedanje razmere), so se tudi sociološke razmere, kot sem prej omenjal, temeljito spremenile.

### V slabše? Kaj pogrešaš?

Mislím, da je porazna volilna udeležba že odgovor na vprašanje. Takrat so se ljudje družili, politika je bila na terenu, imeli smo volilne shode, tiskovne konference, sestanke, spoznali smo vse vogale tržaške, seveda tudi goriške in videmske pokrajine. Šli smo med ljudi, se pogovarjali, poslušali, skušali razumeti skrbi, dobili tudi bolj ali manj konstruktivne kritike, a vse je



pomagalo, za dobrobit skupnosti in tudi za prepričanje, da se s politiko, prisotnostjo in dejanji utegne nekaj narediti in spremeniti.

Danes je šlo vse na socialna omrežja in telefončke, politiki samo nekaj "čivkajo" in tako so se tudi popolnoma oddaljili od ljudi, realnosti, osebnega stika. Slednjega se ne da, kar tako nadomestiti.

Osebnost se ne pozna več nobenga, se jih ne vidi okoli in v vsem tem kontekstu se ne ve več, "kdo pije in kdo plača" in to se odraža v nizki volilni udeležbi oz. v nezaupanju do politike. Mene še danes kdo pozdravi, se spominja tistih časov, kakšne zanimive anekdote, ki je ostala v spominu ipd.

Šli smo med ljudi! V tem današnjem blebetanju se ljudje ne prepoznajo.

### V to družbeno-politično sceno pade tudi naša stranka in seveda naša narodna skupnost ...tudi tu bo treba kaj razmisliti, kako naprej, kajne?

Menim, da je bila prej omenjena razdrobljenost leveice usodna. Poleg tega obramba slovenstva in narodnost nista več tako močni vrednoti kot nekoč.

Družba se je spremenila, mešanih zakonov je vedno več, živimo v stanju

večkulturnosti ali imenujmo to, kakor želimo, dejstvo je, da so se razmere spremenile. Problem identitete je na dnevnem redu.

Dejstvo je, da nas je zmeraj manj in pri teh, ki ostajamo, se izgublja narodna zavest. Mislím, da je zdaj zadnji vlak, ko se lahko še vrnemo spet med ljudi, da razumemo dinamike in težave družbe, da se pogovorimo o politiki, narodnosti, odprtih vprašanjih in skušamo dobiti skupne rešitve. V deželni svet smo za las izvolili Slovence in verjamem, da bo Marko Pisani predstavljal vse Slovence, takoj je začel z delom na terenu, med ljudmi, kar je bistvenega pomena. Čez pet let pa bo slovenska narodna skupnost morala resno premisliti, kako sodelovati in nastopati na prihodnjih deželnih volitvah. Prav tako bo treba dobiti prave rešitve na lokalni ravni. Igor Gabrovec je z nabranim znanjem in prav tako z delom z ljudmi vrnil Občino Devin Nabrežina v roke Slovencev.

Kako bo v drugih malih občinah, je še vse pod vprašajem. Upam, da se bo devinsko-nabrežinski podvig zgodil tudi drugod. Mislím vsekakor, da za naše preživetje ostaja le še formula pogovora, sodelovanja in predvsem druženja. Še enkrat ponovim, politika se mora vrniti med ljudi! ■